

5A. FRAVALG AF MÅNEDER TIL BEREGNING

Problem

I dag beregnes dagpengesatsen på indkomsten i de 12 bedste måneder ud af de seneste 24 måneder. Alle måneder med indkomst kan komme til at indgå i satsberegningen – uanset hvor lille indkomsten i måneden er. Hermed kan f.eks. måneder med indkomst for kun én dags arbejde eller måneder, hvor der er indberettet en ganske lille B-indkomst for et hverv, indgå i beregningsgrundlaget.

Oftest har medlemmet haft indkomsten ved siden af dagpenge eller en anden offentlig ydelse. Indkomsten fra arbejdet giver derfor ikke et reelt billede af medlemmets samlede indkomstniveau i måneden.

Ved en genindplacering *skal* satsen genberegnes. Hvis et medlem genoptjener retten til dagpenge og skal have beregnet hele eller dele af sin dagpengesats på baggrund måneder med indkomst fra forskellige vikariater og småjob, vil medlemmet kunne få beregnet en meget lav sats. Dette selv om medlemmet har levet op til formålet med reformen og taget alt arbejde – også arbejde på få timer og til en lav løn. Dette er problematisk. For det er ikke til at forstå for medlemmet – og er ikke med til at give medlemmet incitament til at tage alt arbejde.

Dette har næppe været tilsigtet.

Forslag

Det skal være muligt at fravælge måneder med indkomst til beregningsgrundlaget, hvis der i måneden også er udbetalt dagpenge eller en anden offentlig ydelse.

Der kan evt. fastsættes en begrænsning for, hvor mange måneder der kan fravælges ved satsberegningen. Begrænsningen kan f.eks. fastsættes til, at det kun er muligt at fravælge 6 ud af 12 måneders indkomst ved beregning af satsen.

Med forslaget vil satsberegningen basere sig på et mere reelt indkomstgrundlag, og medlemmerne vil have incitament til at tage alt arbejde i løbet af hele dagpengeperioden.

5B. BEREGNINGSPERIODEN SKAL FØLGE OPTJENINGSPERIODEN

Problem

I dag kan et medlem *optjene* ret til dagpenge på baggrund af et grundlag, der ikke kan medregnes til *beregningsperioden* af dagpengesatsen.

Optjeningsperioden for indkomst- og beskæftigelseskravet er på 36 måneder, mens beregningsperioden er på 24 måneder. Dermed er der asymmetri mellem optjenings- og beregningsperioden.

Hvis den indkomst eller de timer, som et medlem optjener eller genoptjener en dagpengeret på, hovedsageligt ligger 24- 36 måneder tilbage, vil satsen ikke kunne beregnes på disse måneder. Er der i de seneste 24 måneder ikke en eneste måned med indkomst at beregne på, kan beregningsperioden forlænges op til 36 måneder – og dermed bliver der symmetri mellem optjenings- og beregningsperioden.

Imidlertid forekommer det sjældent, at der slet ikke er en måned med indkomst at beregne på. Indkomsten kan dog være lille, og vil dermed give medlemmet en meget lav sats.

Det er i disse situationer svært for medlemmerne at forstå, at man ikke kan optjene dagpengeret og få beregnet sin sats på den samme indkomst.

Forslag

Beregningsperioden skal følge optjeningsperioden, så beregningen som udgangspunkt sker på baggrund af de bedste 12 måneder med indkomst inden for 36 måneder.

Der er med forslaget tale om en forenkling – for med forslaget vil reglerne om forlængelse af beregningsperioden kunne afskaffes.

Der vil alene skulle fastsættes regler om, at beregningsperioden altid følger optjeningsperioden – som så kan forlænges.

Hvis der skabes symmetri mellem optjenings- og beregningsperioden, vil flere måneder indgå i beregningsgrundlaget, hvilket ikke altid er til fordel for medlemmet.

Derfor skal forslaget ses sammen med forslag 5a om at give medlemmet mulighed for at fravælge måneder ved en satsberegning.

5C. GENBEREGNING PÅ INDKOMST I EN HEL BEREGNINGSPERIODE

Problem

Når et medlem indplaceres i en dagpengeperiode, beregnes der en dagpengesats. Når et medlem skal genindplaceres i en ny dagpengeperiode beregnes en ny sats. Beregningen kan kun ske på indkomst fra måneder, som ligger *efter* seneste indplacering – og derfor er der ofte ikke en hel periode på 24 måneder at beregne satsen på.

Nogle medlemmer har indkomst ved lønarbejde *og* ved selvstændig virksomhed *på samme tid*. Hvis et medlem er blevet indplaceret på baggrund af sit lønarbejde, sker det ofte, at medlemmet senere skal genindplaceres på baggrund af sin selvstændige virksomhed. Genindplaceringen sker, når der foreligger en årsopgørelse for et tidligere indkomstår. Ved genindplaceringen vil der *kun* kunne beregnes på indkomsten ved den selvstændige virksomhed og ikke på medlemmets indkomst fra sit lønarbejde, da den indkomst har dannet grundlag for en tidligere beregning. Medlemmets indkomst fra lønarbejdet i samme indkomstår kan hermed ikke indgå i en ny beregning.

Det er et problem, fordi den nye, og eventuelt lavere, dagpengesats så ikke kommer til at afspejle den reelle indkomst, som medlemmet har haft i beregningsperioden.

Forslag

Beregningen af dagpengesatsen skal også ved en genindplacering altid ske på baggrund af de 12 bedste måneder med indkomst inden for en *hel* beregningsperiode – også selv om medlemmet tidligere er blevet indplaceret i perioden. Det sikrer, at der altid er en hel periode at beregne på.

Herudover skal satsen beregnes på indkomst, der tidligere har dannet grundlag for en beregning i perioden. Et medlem, der genindplaceres på baggrund af indkomst fra en årsopgørelse, kan hermed anvende indkomst fra lønarbejde i det indkomstår, som årsopgørelsen dækker, til en beregning – selv om en del af lønindkomsten allerede er blevet anvendt til beregning af dagpengesatsen ved seneste indplacering.

Der er tale om en forenkling af beregningsreglerne, idet der anvendes samme systematik i beregningen ved genindplacering som ved indplacering ud fra en fast beregningsperiode.

Endelig er der tale om at give medlemmet tryghed for, at satsen ved en genindplacering spejler medlemmets reelle indkomstniveau i beregningsperioden.

5D. MEDLEMMET BEHOLDER SIN SATS VED GENINDPLACERING

Problem

Ved genindplacering skal satsen genberegnes, hvilket nogle gange fører til, at der bliver beregnet en lavere dagpengesats, f.eks. hvis medlemmet i løbet af dagpengeperioden har genoptjent dagpengeretten ved at tage forskellige vikariater og småjob til en lav løn.

Satsberegningsreglerne lever dermed ikke op til ét af de bærende formål med dagpengereformen; nemlig at give medlemmerne incitament til altid at tage alt arbejde, også midlertidigt arbejde/vikariater og småjob med lav løn.

Reglerne lever heller ikke op til målet med at sikre, at satsen afspejler den aktuelle/reelle indkomst over tid. For der beregnes alene på lønindkomsten – og ikke på de eventuelle dagpenge, der er udbetalt ved siden af indkomsten. Et medlem, som har haft en lønindkomst på f.eks. 1.000 kr. i en måned, har jo oftest ikke levet for de 1.000 kr., men for lønindkomst og dagpenge eller en anden ydelse samtidigt.

Der er set eksempler på genberegnete satser, som ligger langt under den tidligere mindstesats.

Der er brug for en beskyttelsesregel.

Forslag

Det skal være muligt for et medlem at fravælge genberegning af satsen, når medlemmet bliver genindplaceret i en dagpengeperiode, hvis beregningen vil føre til en lavere sats.

Medlemmet vil dermed have mulighed for at beholde den hidtidige dagpengesats.

Det vil kun være muligt at fravælge genberegningen, så længe medlemmet skal opfylde et beskæftigelseskrav for at få ret til en ny periode med dagpenge. Hermed gives muligheden kun til de medlemmer, der *løbende* skal genindplaceres.

Hvis medlemmet skal opfylde et indkomstkrav, skal der således altid ske en ny beregning af satsen.

Forslaget skal ses sammen med forslag 3c om, at kun medlemmer med en aktuel dagpengeret skal opfylde et beskæftigelseskrav.

Med forslaget vil det medlem, som løbende skal genindplaceres til en lavere sats, få mulighed for at beholde sin tidligere sats. Det vil give tryghed om satsen for medlemmet.

5E. VALGFRIHED ML. TRIN 1- OG TRIN 2-BEREGNING

Problem

Beregningen for selvstændige sker – ligesom for lønmodtagere – på baggrund af de 12 bedste måneder med indkomst inden for de seneste 24 måneder.

Beregningen sker på grundlag af den selvstændig virksomheds skattemæssige overskud, som fremgår af årsopgørelsen. Kun overskud fra årsopgørelser, der er afsluttet inden for beregningsperioden på 24 måneder og som dækker måneder i denne periode, kan danne grundlag for beregningen. Det er et problem, at der dermed ofte kun vil være én årsopgørelse at beregne satsen på – for det kan føre til en meget lav sats for den selvstændige.

Selvstændige har en særlig mulighed for at opfylde indkomst- og beskæftigelseskravet efter den såkaldte "trin 2-regel". Efter trin 2-reglen er optjeningsperioden for et medlem, der har drevet selvstændig virksomhed, på 5 år i stedet for 3 år – og satsen beregnes på et gennemsnit af de bedste 2 år inden for de seneste 5 afsluttede indkomstår. Kun medlemmer, som ikke kan optjene ret til dagpenge inden for den almindelige optjeningsperiode og som udelukkende optjener pba. indkomst fra selvstændig virksomhed kan anvende reglen.

Det er et problem, at denne trin 2-beregning kun kan anvendes for medlemmer, der opfylder ret til dagpenge på trin 2.

Mange selvstændige har en lavere omsætning i en periode op til, at de lukker en virksomhed. De kan nemt optjene dagpengeret på trin 1, men deres sats beregnes helt eller delvist på den lave omsætning i én enkelt årsopgørelse – og bliver derfor lav.

Forslag

Et medlem, der har drevet selvstændig virksomhed, skal have mulighed for at vælge, om der skal ske beregning efter trin 1 eller efter trin 2, uanset hvilket trin medlemmet har optjent en dagpengeret på.

Med forslaget vil selvstændige altid kunne blive beregnet på baggrund af et gennemsnit af de bedste 2 indkomstår inden for de seneste 5 år, hvis medlemmet dermed stilles bedre end ved en beregning på de bedste 12 måneders indkomst. Hermed sikres, at selvstændige ligestilles med lønmodtagere i dagpengesystemet, således at også selvstændige får beregnet en sats, der afspejler deres hidtidige indkomstgrundlag over en længere periode.

En valgfrihedsmodel vil give tryghed om satsen for de selvstændige. Forslaget er til at administrere – og til at forstå.

Trin 2-reglen findes allerede. Der lægges dermed ikke op til yderligere kompleksitet af systemet.